Fundusze Europejskie Wiedza Edukacja Rozwój
Rzeczpospolita Polska
INFOdoradca+
Unia Europejska Europejski Fundusz Społeczny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Renowator zabytków architektury

(711103)

Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Renowator zabytków architektury

(711103)

Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Renowator zabytków architektury (711103)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [623]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): http://dailyexist.com/reflections/how-to-do-nothing [dostęp: 10.07.2018].

Wydawnictwo Naukowe Instytutu Technologii Eksploatacji – PIB
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. centr. (048) 364-42-41, fax (048) 364-47-65
e-mail: instytut@itee.radom.pl http://www.itee.radom.pl

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU ... 3
1.1. Nazwa i kod zawodu(wg Klasyfikacji zawodów i specjalności) ... 3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu ... 3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD ... 3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący ... 3
2. OPIS ZAWODU ... 4
2.1. Synteza zawodu ... 4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania ... 4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy) ... 4
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne ... 6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie ... 7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji ... 8
2.7. Zawody pokrewne ... 9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE ... 9
3.1. Zadania zawodowe ... 9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1:Wykonywanie prac przygotowawczych do procesu renowacji ... 9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie prac renowacyjnych ... 11
3.4. Kompetencje społeczne ... 13
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu ... 14
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji ... 14
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO ... 14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie ... 14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu ... 15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów ... 16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie ... 17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO) ... 17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE ... 17
7. SŁOWNIK POJĘĆ ... 19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze) ... 19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe) ... 21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Renowator zabytków architektury 711103

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Konserwator budynków.
- Pracownik renowacji elementów architektury.
- Pracownik renowacji zabytków.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 7111 House builders.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja F – Budownictwo.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe), źródeł internetowych oraz wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011–2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Wortalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Ernest Białas – Biuro Projektów WG Studio Sp. z o.o., Radom.
- Maria Jolanta Bisaga – Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa, Warszawa-Bytom.
- Halina Wydra – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Mirosław Żurek – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Sylwester Karbowiak – TS Polska Sp. z o.o., Radom.
- Jolanta Skoczylas – Zespół Szkół Budowlanych im. Kazimierza Wielkiego, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Krzysztof Baranowski – Konfederacja Budownictwa i Nieruchomości, Warszawa.
- Małgorzata Kapusta – Izba Małej i Średniej Przedsiębiorczości, Radom.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:
W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Renowator zabytków architektury zajmuje się pracami remontowo-budowlanymi i naprawczo-renowacyjnymi zabytkowych[9] budowli, budynków, konstrukcji, ustrojów, murów oraz detali architektonicznych[1] wykonanych w technologiach tradycyjnych[6].

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Renowator zabytków architektury remontuje oraz odtwarza brakujące elementy[2]: zabytkowej kamieniarki, zabytkowych konstrukcji murowych, wypraw tynkarskich[8] i detali wystroju architektonicznego, przy zastosowaniu tradycyjnych i nowoczesnych technologii, materiałów budowlanych oraz narzędzi, urządzeń i maszyn budowlanych, odpowiednio dla danego zakresu robót. Renowator może wykonywać konstrukcje zabytkowych ustrojów budowlanych[7] oraz kopii detali architektoniczno-budowlanych obiektów o szczególnym znaczeniu historycznym i artystycznym dla kultury narodowej – pod nadzorem osób uprawnionych.

Sposoby wykonywania pracy

Renowator zabytków architektury wykonuje swoją pracę, stosując metody i techniki związane m.in. z:

- organizowaniem działań z zakresie postępowania przy renowacji[4] zabytków architektury zgodnie z zasadami i przepisami BHP,
- odtwarzaniem i rekonstrukcją[3] brakujących lub zniszczonych części obiektu,
- konserwacją zniszczonych fragmentów lub odtwarzaniem ich w całości,
- zabezpieczaniem obiektu lub jego części poprzez zakładanie kotwiczeń i siatek ochronnych, czyszczenie i mycie obiektu, dezynfekcję z zastosowaniem substancji grzybobójczych i konserwujących, wzmacnianie obiektu impregnatami i żywicami, pokrywanie fragmentu obiektu powłokami malarskimi,
- stosowaniem substancji chemicznych, w tym rozpuszczalników lub preparatów do usuwania farb i lakierów,
- uzupełnianiem ubytków, stosując różnego rodzaju kleje, żywice, zaprawy i tynki zabezpieczające obiekt przed czynnikami destrukcyjnymi, przywracającym zabytkom pierwotne walory estetyczne.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Renowator zabytków architektury pracuje przeważnie w miejscu, gdzie znajduje się obiekt poddawany renowacji, często poza miejscem zamieszkania, co jest dla niego dużym utrudnieniem.

Pracuje wewnątrz budynku bądź na wolnym powietrzu, często w trudnych warunkach atmosferycznych. Większość prac wykonuje na rusztowaniach[5] w pozycji stojącej lub w pozycji kucznej i klęcznej.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Renowator zabytków architektury w działalności zawodowej wykorzystuje różne maszyny i narzędzia, m.in.:
- narzędzia ręczne (kielnie, młotki murarskie, packi, przecinaki, łopaty, czerpaki itd.),
- narzędzia pomiarowe (poziomnica, pion murarski, łata drewniana, taśma miernicza, kątownik murarski itd.),
- narzędzia kamieniarskie (młotki, dłuta kamieniarskie, cyrkle traserskie, punktaki),
- artykuły polerskie i pozłotnicze,
- znaczniki, liniały traserskie, kątowniki,
- mobilne piaskarki do czyszczenia muru,
- narzędzia elektryczne i pneumatyczne stosowane powszechnie w budownictwie.

Organizacja pracy

Renowator zabytków architektury w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby osób zatrudnionych w przedsiębiorstwie może pracować indywidualnie lub zespołowo. Pracuje głównie w systemie zmianowym, czas pracy musi być dostosowany do wymogów technologicznych wykonywanych prac renowacyjnych. Czas pracy zależy też od pory roku, warunków atmosferycznych i pory dnia.

Praca renowatora zabytków architektury wykonywana jest w zróżnicowanych warunkach atmosferycznych i na wysokościach. Podczas wykonywania robót stosuje substancje i preparaty niebezpieczne i jest narażony na działanie szkodliwych czynników chemicznych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Renowator zabytków architektury może być narażony na następujące zagrożenia:
- praca na wysokościach,
- praca w zróżnicowanych warunkach atmosferycznych (silny wiatr, deszcz),
- osuwająca się ziemia podczas prac ziemnych,
- wystające ostre elementy budynków,
- niebezpieczne substancje i preparaty,
- szkodliwe substancje chemiczne wywołujące reakcje uczuleniowe i zatrucia,
- hałas, zapylenie, wibracje,
- urazy mechaniczne (powstałe na skutek przenoszenia, podnoszenia ciężkich materiałów budowlanych, obsługi maszyn i urządzeń).

Do występujących w zawodzie chorób można zaliczyć m.in.:
- przewlekłe nieżyty błon śluzowych,
- choroby reumatyczne,
- choroby górnych dróg oddechowych.

Szczególnie ważne jest planowanie i organizowanie pracy renowatora zabytków architektury zgodnie z zasadami i przepisami:
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- przeciwpożarowymi,
- ochrony środowiska.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **renowatora zabytków architektury** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność układu oddechowego,
- dobra ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność zmysłu dotyku,
- sprawność narządów równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zręczność rąk i palców,
- rozróżnianie barw,
- powonienie,
- czucie dotykowe,
- zmysł równowagi,
- spostrzegawczość,
- brak lęku przed wysokością;

w kategorii sprawności i zdolności
- zdolność koncentracji uwagi,
- wyobraźnia przestrzenna,
- dobra pamięć,
- uzdolnienia artystyczne,
- uzdolnienia plastyczne,
- uzdolnienia techniczne,
- wyobraźnia i myślenie twórcze;

w kategorii cech osobowościowych
- dokładność,
- samokontrola,
- zdolność współdziałania,
- wytrzymałość na długotrwały wysiłek,
- zdolność podporządkowania się,
- zdolność pracy w warunkach izolacji,
- zdolność pracy w warunkach monotonnych,
- wytrwałość,
- cierpliwość,
- gotowość do pracy w nieprzyjemnych warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach*: *3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

W zawodzie **renowator zabytków architektury** wymagana jest wysoka ogólna sprawność fizyczna, dobry wzrok, wrażliwość na barwy, duża zręczność rąk i palców oraz zmysł dotyku. Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są: klaustrofobia, lęk wysokości, a także zaburzenia

równowagi, wady wzroku niepodlegające korekcji, padaczka i alergie na substancje występujące w środowisku pracy.

WAŻNE:
O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Obecnie (2018 r.) do podjęcia pracy w zawodzie **renowator zabytków architektury** preferowane jest wykształcenie na poziomie branżowej szkoły I stopnia (dawniej zasadnicza szkoła zawodowa) na kierunku budowlanym.

Zawód renowator zabytków architektury może również wykonywać osoba, która:

- została przyuczona do zawodu oraz uzyskała doświadczenie w trakcie wykonywania pracy,
- uzyskała odpowiednie wykształcenie w wyniku nauki zawodu w rzemiośle, np. w zawodach pokrewnych: sztukator, kamieniarz, zdobnik ceramiki,
- ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie technik renowacji elementów architektury.

Szanse na znalezienie pracy rosną wraz z wyższym poziomem wykształcenia, kierunkowo związanym z zawodem, takim jak np. technik renowacji elementów architektury.

W obiektach wpisanych do rejestru zabytków mogą pracować jedynie osoby mające wykształcenie wyższe w specjalności ściśle związanej z konserwacją zabytków. Dodatkowo taka osoba musi mieć co najmniej roczną praktykę zawodową przy zabytkach rejestrowych.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **renowator zabytków architektury** nie są wymagane tytuły zawodowe, kwalifikacje czy uprawnienia zawodowe. Jednak pracodawcy najchętniej zatrudniają osoby legitymujące się:

- świadectwem ukończenia branżowej szkoły I stopnia na kierunku budowlanym,
- świadectwem ukończenia technikum w zawodzie technik renowacji elementów architektury,
- dyplomem potwierdzającym kwalifikacje wyodrębnione w zawodzie szkolnym (pokrewnym) technik renowacji elementów architektury, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- świadectwem czeladniczym lub dyplomem mistrzowskim w zawodach pokrewnych (będących również zawodami rzemiosła), nadawanymi w ramach kształcenia rzemieślniczego, po zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze.

Dodatkowymi atutami przy zatrudnianiu renowatora zabytków architektury są:

- certyfikaty i świadectwa potwierdzające udział w szkoleniach w zakresie renowacji zabytków architektury,
- świadectwa ukończenia kursów organizowanych przez producentów systemów renowacji zabytków architektury i organizacje branżowe,
- prawo jazdy kategorii B,
- potwierdzona znajomość języków obcych,
- certyfikaty potwierdzające wiedzę z historii architektury i sztuki.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Renowator zabytków architektury może:

- rozpocząć pracę od stanowiska pomocnika, a następnie wraz z nabyciem doświadczenia zawodowego awansować na samodzielne stanowisko renowatora zabytków,
- rozszerzać swoje kompetencje zawodowe poprzez kształcenie/szkolenie i potwierdzanie kwalifikacji w zawodach pokrewnych,
- po uzyskaniu wykształcenia na poziomie średnim i potwierdzeniu kwalifikacji właściwych dla zawodu pokrewnego renowator zabytków architektury pracować na stanowisku kierownika nadzorującego pracę grupy roboczej,
- mając tytuł czeladnika kontynuować naukę w liceum dla dorosłych i po uzupełnieniu wykształcenia średniego i minimum trzyletnim okresie zatrudnienia w zawodzie uzyskać dyplom mistrza w zawodach pokrewnych,
- założyć i prowadzić działalność gospodarczą w zakresie renowacji zabytków,
- doskonalić umiejętności, uczestnicząc w branżowych szkoleniach, konferencjach, jak również warsztatach tematycznych dotyczących renowacji zabytków architektury.

Po uzupełnieniu wykształcenia średniego i zdaniu egzaminu maturalnego absolwent może kontynuować naukę na studiach wyższych na kierunkach związanych z budownictwem oraz konserwacją zabytków (np. specjalność konserwacja elementów i detali architektonicznych). Po uzyskaniu tytułu inżyniera lub magistra inżyniera otwierają się dalsze możliwości awansu na stanowiska kierownicze i specjalistyczne w budownictwie oraz konserwacji zabytków.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **renowator zabytków architektury** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych zarówno w edukacji formalnej, jak i pozaformalnej.

Istnieje możliwość potwierdzania kompetencji przydatnych w zawodzie renowator zabytków architektury w zawodzie pokrewnym technik renowacji elementów architektury, w zakresie kwalifikacji:

- BD.26 Wykonywanie i renowacja detali architektonicznych,
- BD.27 Prowadzenie prac renowatorskich elementów architektury.

Warunkiem potwierdzenia powyższych kwalifikacji jest spełnienie wymagań formalnych i zdanie egzaminów (również w trybie eksternistycznym), organizowanych przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne.

Alternatywną formę potwierdzania kompetencji przydatnych w zawodzie renowator zabytków architektury oferuje system nauki zawodu w rzemiośle, który umożliwia uzyskanie tytułu czeladnika, a następnie dyplomu mistrza w zawodach pokrewnych, np.: sztukator, kamieniarz, zdobnik ceramiki, po spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Izby Rzemieślnicze,

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **renowator zabytków architektury** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik renowacji elementów architektury[S]	311210
Konserwator budynków i stanu technicznego pomieszczeń	711101
Monter konstrukcji budowlanych[S]	711102
Murarz	711202
Kamieniarz	711301
Sztukator	712302
Pozłotnik	731606
Zdobnik ceramiki	731609

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **renowator zabytków architektury** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

Z1 Przygotowywanie dokumentacji pomocniczej.
Z2 Przygotowywanie powierzchni elementów architektonicznych do renowacji i konserwacji.
Z3 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych murom z kamienia i cegły.
Z4 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych elementom sztukatorskim.
Z5 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych powłokom tynkarskim i malarskim.
Z6 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych elementom z drewna i metalu.
Z7 Zabezpieczanie oryginalnej struktury zabytkowej.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie prac przygotowawczych do procesu renowacji

Kompetencja zawodowa Kz1: Wykonywanie prac przygotowawczych do procesu renowacji obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Przygotowywanie dokumentacji pomocniczej	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Podstawy konserwacji; • Rodzaje, elementy obiektów i instalacji budowlanych; • Formy i style architektoniczne; • Rodzaje podstawowych materiałów, zapraw, tynków stosowanych w epokach historycznych; • Rodzaje i elementy dokumentacji budowlanej; • Zasady sporządzania prostej dokumentacji techniczno-budowlanej; • Rodzaje dokumentacji związanej z pracami renowacyjnymi; • Normy i instrukcje w zakresie robót renowacyjnych i konserwatorskich;	• Rozpoznawać charakter elementów struktury obiektu budowlanego; • Posługiwać się dokumentacją budowlano-wykonawczą; • Sporządzać prostą dokumentację techniczno-budowlaną (szkice, rysunki odręczne, grafiki kontrastowe i walorowe); • Stosować techniki fotograficzne w opracowaniu inwentaryzacji budowlano-architektonicznej; • Wykonywać pomiary i sporządzać szkice inwentaryzacyjne detali architektonicznych; • Posługiwać się dokumentacją związaną z konserwacją zabytków oraz normami

• Zasady wykonywania pomiarów w budownictwie; • Zasady sporządzania szkiców roboczych i inwentaryzacyjnych; • Dokumentację związaną z pracami konserwatorskimi; • Programy komputerowe wspomagające wykonanie zadań zawodowych; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przygotowywania bieżącej dokumentacji pomocniczej.	i instrukcjami w zakresie robót renowacyjnych i konserwatorskich; • Opracowywać kwerendy na potrzeby dokumentacji konserwatorskiej; • Wykorzystywać graficzne programy komputerowe wspomagające wykonanie rysunków; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w bieżącej dokumentacji pomocniczej.

Z2 Przygotowywanie powierzchni elementów architektonicznych do renowacji i konserwacji	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zasady oceny stanu zachowania powierzchni elementów architektury; • Narzędzia, sprzęt i urządzenia do oczyszczenia i mechanicznego przygotowania powierzchni do konserwacji stosowane w pracach renowacyjnych ogólnobudowlanych i pomocniczych; • Metody mechaniczne i chemiczne przygotowania powierzchni kamiennych, murowych, drewnianych, metalowych, tynków do konserwacji; • Metody oczyszczania powierzchni kamiennych, murowych, drewnianych, metalowych, tynków i malowideł ściennych; • Zasady stosowania narzędzi, sprzętu i urządzeń do oczyszczenia chemicznego i mechanicznego przygotowania powierzchni do konserwacji; • Rodzaje i właściwości techniczne materiałów oraz wyrobów budowlanych stosowanych w renowacji zabytków architektury; • Zasady przygotowania, stosowania materiałów i wyrobów budowlanych; • Zasady składowania i transportu materiałów budowlanych; • Instrukcje, atesty techniczne stosowania materiałów renowacyjnych, certyfikaty i świadectwa dopuszczenia materiałów; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie wykonywania zabiegów mechanicznych przygotowania powierzchni elementów do konserwacji oraz przygotowywania materiałów renowacyjnych; • Zasady eksploatacji prostych rusztowań; • Zasady organizacji stanowiska pracy renowatora zabytków architektury zgodnie z wymogami technologicznymi, BHP, ochrony ppoż., ochrony środowiska, z zasadami ergonomii i wytycznymi ustawy o ochronie dóbr kultury i zabytkach.	• Oceniać stopień zniszczenia i stan zachowania elementów sztukatorskich; • Rozpoznawać charakter elementów struktury detalu sztukatorskiego; • Dobierać technologie do chemicznego i mechanicznego przygotowania powierzchni kamiennych, murowych, drewnianych, metalowych, tynków do konserwacji; • Dobierać materiały, narzędzia, sprzęt i urządzenia do mechanicznego i chemicznego przygotowania powierzchni do konserwacji; • Używać zgodnie z zasadami BHP narzędzi, sprzętu i urządzeń do mechanicznego przygotowania powierzchni do konserwacji; • Przygotowywać materiały do wykonywania prac w zakresie renowacji i konserwacji ze zwróceniem uwagi na materiały ulegające rozkładowi biologicznemu (zaprawy, wyprawy, farby itp.) zgodnie z dokumentacją projektową lub wskazaniami konserwatora, specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót, posiadanymi atestami i świadectwami dopuszczenia; • Przygotowywać urządzenia, narzędzia i sprzęt do wykonywania prac renowacyjnych i konserwatorskich; • Montować, eksploatować i rozbierać proste rusztowania zewnętrzne i wewnętrzne; • Magazynować i składować materiały i surowce niezbędne do prowadzenia prac renowacyjnych; • Magazynować i składować zdemontowane elementy architektoniczne; • Zabezpieczać obiekty podczas awarii technicznej; • Organizować pracę i stanowiska robocze do wykonywania różnego typu robót ogólnobudowlanych, renowacyjnych i pomocniczych (np. wykonywać odkrywkowe prace ziemne); • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przygotowywania stanowiska pracy renowatora zabytków architektury w pracowni i na budowie.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie prac renowacyjnych

Kompetencja zawodowa Kz2: Wykonywanie prac renowacyjnych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z3 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych murom z kamienia i cegły	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Techniki wznoszenia konstrukcji murowych; • Techniki wykańczania powierzchni murów; • Technologie prac konserwatorsko-restauratorskich konstrukcji murowych; • Zagadnienia stylistyczne; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przywracania pierwotnych walorów estetycznych konstrukcjom murowym.	• Odczytywać informacje z dokumentacji projektowej lub konserwatorskiej dotyczące stanu konstrukcji murowych; • Określać stan zachowania i ewentualne przyczyny zniszczeń konstrukcji murowej; • Dobierać technikę wykonania renowacji konstrukcji murowej; • Stosować materiały do prac renowacyjnych konstrukcji murowych; • Stosować narzędzia, urządzenia i sprzęt do wykonania prac renowacyjnych konstrukcji murowych; • Przywracać walory artystyczne i estetyczne elementom murowanym; • Wykonywać rozliczenie prac; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie napraw, remontów, renowacji i konserwacji ustrojów i konstrukcji z kamienia i cegły.

Z4 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych elementom sztukatorskim	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Technologię wykonywania elementów sztukatorskich; • Metody wykonywania szablonów sztukatorskich elementów architektonicznych; • Techniki łączenia i montowania elementów sztukatorskich; • Technologie uzupełniania ubytków struktury architektonicznej; • Techniki wykańczania powierzchni elementów sztukatorskich; • Technologie prac konserwatorsko-restauratorskich sztukatorskich elementów architektonicznych; • Zagadnienia stylistyczne; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przywracania pierwotnych walorów estetycznych elementom sztukatorskim.	• Odczytywać informacje z dokumentacji projektowej lub konserwatorskiej dotyczące robót sztukatorskich; • Określać stan zachowania i ewentualne przyczyny zniszczeń elementu sztukatorskiego; • Dobierać technikę wykonania renowacji elementu sztukatorskiego; • Stosować materiały, narzędzia, urządzenia i sprzęt do prac renowacyjnych elementów sztukatorskich; • Wykonywać szablony sztukatorskich elementów architektonicznych zgodnie z opracowanym projektem; • Wykonywać elementy sztukatorskie; • Łączyć i montować elementy sztukatorskie; • Uzupełniać ubytki struktury architektonicznej; • Prowadzić prace zdobnicze, podkreślające walory artystyczne i estetyczne elementów sztukatorskich; • Wykonywać rozliczenie prac; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przywracania pierwotnych

	walorów estetycznych elementom sztukatorskim.

Z5 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych powłokom tynkarskim i malarskim	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Techniki wykonania tynków zwykłych, szlachetnych i specjalnych; • Technologie prac konserwatorsko-restauratorskich powłok tynkarskich; • Zagadnienia pielęgnacji tynków; • Zagadnienia stylistyczne robót tynkarskich; • Technologie robót malarskich współczesnych i historycznych; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przywracania pierwotnych walorów estetycznych powłokom tynkarskim i malarskim.	• Odczytywać informacje z dokumentacji projektowej lub konserwatorskiej dotyczącej powłok tynkarskich i malarskich; • Określać stan zachowania i ewentualne przyczyny zniszczeń tynku oraz powłok malarskich; • Dobierać technikę wykonania napraw ubytków i uszkodzeń powierzchni tynku; • Wskazywać technikę wykonania malowideł ściennych; • Wykonywać proste renowacyjne prace malarskie w technice wapiennej, kazeinowej, akrylowej i olejnej; • Stosować materiały, narzędzia, urządzenia i sprzęt do prac tynkarskich i malarskich; • Kontrolować wykonywanie powierzchni tynkarskich; • Prowadzić prace podkreślające walory artystyczne i estetyczne tynków po ich renowacji; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie przywracania pierwotnych walorów estetycznych powłokom tynkarskim; • Prowadzić rozliczenie robót.

Z6 Przywracanie pierwotnych walorów estetycznych elementom z drewna i metalu	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Techniki wykańczania powierzchni metalowych i drewnianych; • Technologie prac konserwatorsko-restauratorskich elementów z drewna i metalu; • Zagadnienia stylistyczne; • Techniki zdobnicze; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie prac związanych z przywracaniem pierwotnych walorów estetycznych elementom z drewna i metalu.	• Odczytywać informacje z dokumentacji projektowej lub konserwatorskiej dotyczące elementów architektonicznych wykonanych z drewna lub metalu; • Określać stan zachowania i ewentualne przyczyny zniszczeń elementu z drewna lub metalu; • Dobierać technikę wykonania napraw elementów i powierzchni drewnianych lub metalowych; • Stosować materiały, narzędzia, urządzenia i sprzęt do wykonania napraw elementów i powierzchni drewnianych lub metalowych; • Podkreślać walory artystyczne elementów i powierzchni drewnianych lub metalowych; • Wykonywać rozliczenie prac; • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie prac przywracania pierwotnych walorów estetycznych elementom z drewna i metalu.

Z7 Zabezpieczanie oryginalnej struktury zabytkowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	**UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:**
• Zabiegi konserwatorskie i budowlane powstrzymujące degradację zabytku; • Techniki historyczne wykonania elementów architektonicznych i powłok malarskich; • Metody nowoczesne i historyczne zabezpieczeń i ochrony obiektów zabytkowych; • Materiały stosowane do zabezpieczeń oryginalnych i odnowionych elementów architektonicznych; • Oddziaływanie czynników zewnętrznych na elementy zabytkowe; • Zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie zabezpieczania oryginalnej struktury zabytkowej.	• Dobierać technikę zabezpieczenia w zależności od materiału, z którego wykonano element architektoniczny, jak i stanu technicznego elementu architektonicznego; • Dobierać technikę zabezpieczenia w zależności od środowiska, w którym jest element architektoniczny; • Dobierać technikę zwalniającą proces degradacji elementu zabytku; • Stosować materiały zabezpieczające elementy architektoniczne przed dalszymi procesami niszczenia; • Stosować narzędzia i sprzęt do prac zabezpieczających elementy architektoniczne; • Wykonywać prewencyjne zabiegi konserwatorskie i budowlane powstrzymujące degradację zabytku; • Oceniać jakość wykonywanych prac; • Wykonywać roboty rozbiórkowe zgodnie z programem prac konserwatorskich; • Obliczać nakłady rzeczowe i materiałowe wykonanych robót. • Stosować zasady i przepisy BHP, ochrony ppoż., ergonomii w zakresie zabezpieczania oryginalnej struktury zabytkowej.

3.4. Kompetencje społeczne

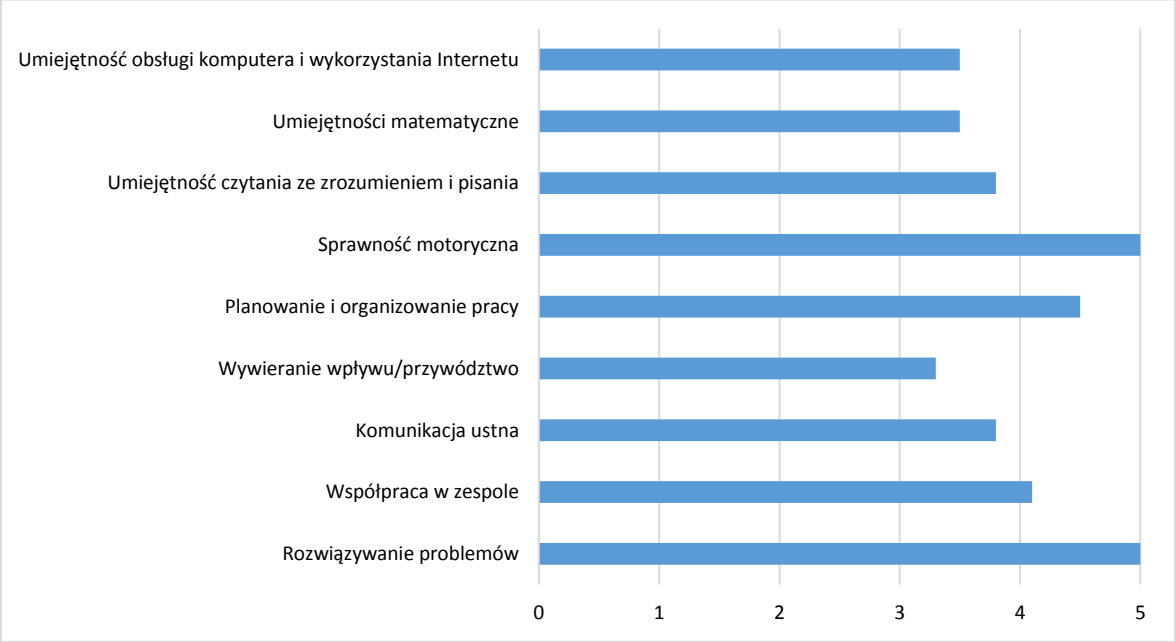
Pracownik w zawodzie **renowator zabytków architektury** powinien mieć kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań (bezpieczeństwo i zdrowie ludzi) oraz za powierzone materiały, maszyny i narzędzia wykorzystywane na stanowisku pracy.
- Podejmowania działania i współdziałania podczas realizacji renowacji elementów architektury.
- Weryfikowania działania własnego i oceniania osób podległych, z którymi współpracuje w zakresie realizacji prac renowacyjnych.
- Zbierania opinii i podejmowania decyzji w ważnych kwestiach na rzecz usprawniania prac renowacyjnych elementów architektury.
- Funkcjonowania w zespole pracowniczym w różnych miejscach i na stanowiskach pracy właściwych dla renowatora zabytków architektury.
- Oceniania zagrożenia zdrowia oraz życia i podejmowania działań adekwatnych do stopnia zagrożenia.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych w zakresie nowych rozwiązań technologiczno-organizacyjnych w zakresie renowacji i konserwacji elementów architektury.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **renowator zabytków architektury**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **renowator zabytków architektury**

Uwaga:
Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **renowator zabytków architektury** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: https://www.kwalifikacje.gov.pl
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Możliwości zatrudnienia w zawodzie **renowator zabytków architektury** oferują m.in.:

- instytucje zajmujące się ochroną zabytków kultury,
- muzea, obiekty pałacowo-zamkowe,
- zakłady specjalizujące się w pracach o charakterze renowacyjno-konserwatorskim obiektów zabytkowych,

- pracownie konserwacji zabytków,
- firmy rzemieślnicze wykonujące roboty murarskie, tynkarskie i sztukatorskie.

Występujące stanowiska pracy to m.in.: rzeźbiarz-kamieniarz, konserwator dzieł sztuki, sztukator.

Ponadto renowator zabytków architektury może prowadzić własną działalność gospodarczą w zakresie usług renowacji zabytków architektury.

WAŻNE:
Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
http://oferty.praca.gov.pl

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:
Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:
http://mz.praca.gov.pl
https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe

Barometr zawodów: https://barometrzawodow.pl

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:
Mazowieckie – http://obserwatorium.mazowsze.pl
Małopolskie – https://www.obserwatorium.malopolska.pl
Lubelskie – http://lorp.wup.lublin.pl
Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – http://obserwatorium.wup.lodz.pl
Pomorskie – http://www.porp.pl
Opolskie – http://www.obserwatorium.opole.pl
Wielkopolskie – http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl
Zachodniopomorskie – https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-rynku-pracya
Podlaskie – http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
http://zielonalinia.gov.pl

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:
http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
https://eures.praca.gov.pl
https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu szkolnictwa zawodowego w Polsce nie kształci się w zawodzie **renowator zabytków architektury**.

Kompetencje przydatne do wykonywania zawodu renowator zabytków architektury można uzyskać:
- podejmując kształcenie w branżowej szkole I stopnia w budowlanych zawodach pokrewnych,
- w ramach kształcenia rzemieślniczego (z udziałem pracodawców rzemieślników), w pokrewnych zawodach budowalnych,
- uczestnicząc w kwalifikacyjnych kursach zawodowych w ramach kwalifikacji (BD.26 i BD.27) wyodrębnionych w zawodzie technik renowacji elementów architektury, które mogą prowadzić:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy – Prawo przedsiębiorców.

Szkolenie

Renowator zabytków architektury może doskonalić swoją wiedzę i umiejętności, biorąc udział w:
- szkoleniach organizowanych przez przedsiębiorstwa na potrzeby własnych pracowników i kandydatów do pracy,
- szkoleniach organizowanych na wolnym rynku usług szkoleniowych przez stowarzyszenia i inne organizacje branżowe, jak również przez producentów materiałów renowacyjnych, elektronarzędzi i maszyn, czy przez wyspecjalizowane ośrodki szkoleniowe.

Z reguły organizatorzy szkoleń poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami/zaświadczeniami.

WAŻNE:
Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:
www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:
https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe
http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod
http://www.zrp.pl

Szkolenia zawodowe:
Rejestr Instytucji Szkoleniowych – http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris
Baza Usług Rozwojowych – https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl

Inne źródła danych:
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl
Bilans Kapitału Ludzkiego – https://bkl.parp.gov.pl
Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – http://www.frse.org.pl, http://europass.org.pl
Learning Opportunities and Qualifications in Europe – https://ec.europa.eu/ploteus

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) miesięczne wynagrodzenie całkowite (mediana) w zawodzie **renowatora zabytków architektury** – na stanowisku konserwatora zabytków architektury – wynosi 3130 zł brutto.

Co drugi renowator zabytków architektury (pracujący na wskazanym wyżej stanowisku) otrzymuje wynagrodzenie od 2280 zł do 3960 zł brutto. 25% najgorzej wynagradzanych renowatorów zabytków architektury zarabia poniżej 2280 zł brutto. Na zarobki powyżej 3960 zł brutto może liczyć grupa 25% najlepiej opłacanych renowatorów zabytków architektury.

WAŻNE:
Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych.**

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:
Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:
http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy

Przykładowe portale informujące o zarobkach:
https://wynagrodzenia.pl/gus
https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach
https://sedlak.pl/raporty-placowe
https://zarobki.pracuj.pl
https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen
https://www.kariera.pl/wynagrodzenia

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **renowator zabytków architektury** możliwe jest zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier i dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R), wymagany jest wówczas odpowiedni dobór stanowiska bądź ograniczenie lub zmodyfikowanie zakresu pracy w celu umożliwienia wykonywania zadań w pozycji siedzącej,
- słabosłyszących, głuchych i głuchoniemych (03-L), pod warunkiem zapewnienia im odpowiedniej pomocy technicznej oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy,
- z chorobami narządu wzroku (04-O), jeśli posiadana wada jest skorygowana odpowiednimi szkłami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, które zapewnią ostrość widzenia.

WAŻNE:
Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJII ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020". W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:
https://ec.europa.eu/esco/portal/home

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation
- **Umiejętności/Kompetencje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/skill
- **Kwalifikacje:** https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1570, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2187, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1202, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1267).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie egzaminu czeladniczego, egzaminu mistrzowskiego oraz egzaminu sprawdzającego, przeprowadzanych przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych (Dz. U. poz. 89, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401).
- BN-67/8841-14 Roboty tynkowe. Tynki zwykłe. Wymagania i badania przy odbiorze. Zmiany 1 B1 11-12/72 poz. 139.
- PN-72/8841-18 Roboty tynkowe. Stiuki. Wymagania w zakresie wykonania i badania przy odbiorze.

Literatura branżowa:

- Cole E. (red.): Architektura. Style i detale. Arkady, Warszawa 2007.
- Fuld H.: Ozdoby i sztukaterie z gipsu. READ ME, Warszawa 2006.
- Łopuska A., Szmelter-Fausek B.: Konserwacja zabytków. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, 2007.
- Panas J. (red.): Poradnik majstra budowlanego. Arkady, Warszawa 2012.
- Popek M.: Wykonywanie tynków. WSiP, Warszawa 2014.
- Sieniawska-Kuras A., Potocki P.: Renowacja elementów architektury. KeBe, Krosno 2012.
- Starosolski W.: Konstrukcje żelbetowe. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.
- Szymkowiak A. (red.): Poradnik kierownika budowy. Wydawnictwo Forum, Warszawa 2012.
- Tauszyński K. : Budownictwo z technologią. WSiP, Warszawa 2004.
- Ujma A. (red.): Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych. Wydawnictwo Verlag Dashofer, Warszawa 2004.
- Wolski Z.: Sztukatorstwo. WSiP, Warszawa 1992.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl
- Informator dotyczący egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik renowacji elementów architektury: https://www.cke.edu.pl/images/_EGZAMIN_ZAWODOWY/informatory/formula_2017/311210.pdf
- Portal internetowy Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa: www.piib.org.pl

- Portal internetowy Inżyniera Budownictwa: www.inzynierbudownictwa.pl
- Portal internetowy Ośrodka Rozwoju Edukacji: www.ore.edu.pl
- Portal Asystent BHP: https://asystentbhp.pl
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus
- Wyszukiwarka opisów zawodów: http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiająca porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.

Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, cząstkowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja", „egzaminowanie". Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu", „świadectwa", „certyfikatu".
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.

Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	**Detale architektoniczne**	Kategoria grupująca elementy budowlane, takie jak: ściana lub strop.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
2	**Odtwarzanie brakujących elementów**	Odtworzenie brakujących lub zniszczonych części zabytkowych budowli oraz detali architektonicznych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
3	**Rekonstrukcja**	Przywrócenie pierwotnego wyglądu zniszczonemu zabytkowi, budynkowi lub jego nieistniejącym detalom. Dokonywane jest ono na podstawie zachowanych planów, projektów, fotografii, szkiców zgodnie z zaleceniami konserwatora przy jego nadzorze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
4	**Renowacja**	Odświeżenie, odnowienie. W przypadku budownictwa może dotyczyć elewacji budynku, dachu lub innego elementu, zgodnie z zaleceniami konserwatora przy jego nadzorze.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
5	**Rusztowania**	Tymczasowa konstrukcja umożliwiająca pracę na wysokości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
6	**Technologia tradycyjna**	Tradycyjna metoda wznoszenia ścian murowych z cegły.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
7	**Ustrój budowlany**	Zestawione ze sobą elementy konstrukcyjne budynku, które podlegają działaniom różnych sił, np. strop opierający się na ścianie obciąża ją, „przekazując” jej swój ciężar wraz z tzw. obciążeniem użytkowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

8	**Wyprawy tynkarskie**	Zewnętrzna warstwa chroniąca ścianę wewnętrzną lub zewnętrzną przed wodą i wilgocią, nadająca jej estetyczny wygląd.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
9	**Zabytek**	Nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzeń, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.	http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20031621568/U/D20031568Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]

www.psz.praca.gov.pl

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.

ISBN 978-83-7789-495-8 [623]